

ลำดับ	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา/ความสำคัญ	ช่วงเวลาดำเนินการ	สถานที่ปฏิบัติ	การดำเนินการ
๓	วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ	วันคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ ผู้ทรงพระทศนามรักความเมตตา และเสียสละความสุขส่วนพระองค์ส่งเสริมอาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และถือเป็นวันแม่แห่งชาติ	วันที่ ๑๒ สิงหาคม ของทุกปี	ครอบครัว, ชุมชน, หมู่บ้าน, วัด, โรงเรียน, ทต,อำเภอ, จังหวัด	-การจัดนิทรรศการ การประดับธงสัญลักษณ์ ตามสถานที่ราชการ อาคาร บ้านเรือน -ทำบุญตักบาตรเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล -กิจกรรมการไหว้แม่
๔	ประเพณีสงกรานต์	ประเพณีสงกรานต์ถือเป็นประเพณีวันขึ้นปีใหม่ของไทย ที่ถือปฏิบัติสืบเนื่องกันมาแต่โบราณ เป็นวัฒนธรรมประจำชาติที่งดงามและฝังลึกเข้าไปในชีวิตของคนไทยมาอย่างยาวนาน	วันที่ ๑๓-๑๕ เมษายน ของทุกปี	ศาสนสถานในพื้นที่	-การทำบุญตักบาตร -สรงน้ำพระ -รดน้ำขอพรผู้สูงอายุ -กิจกรรมร่วมาย้อนยุค
๕	ประเพณีลอยกระทง	ลอยกระทง เป็นประเพณีที่สำคัญได้สืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณโดยมีความเชื่อหลายประการ เช่น แสดงความสำนึกบุญคุณของแม่น้ำที่เราได้ใช้ประโยชน์	วันเพ็ญเดือนสิบสอง (ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒) -วัดทิฎลแก้ว	วัดทิฎลแก้ว	ลอยกระทง

ข้อมูลกลุ่มอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านเกษตรกรรม

ลำดับ	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ปราชญ์ชาวบ้าน	อายุ	ที่อยู่
๑	ด้านการเกษตรและการทำมาหากิน (เศรษฐกิจพอเพียง)	นายสมัย เจริญนา	๕๘	๗๑/๒ หมู่ ๑๐ ต.พิฎลออก อ.บ้านนา จ.นครนายก ๐๘๖-๑๐๔๑๒๐
๒	ด้านการเกษตรและการทำมาหากิน (ชมอดิน)	นายทองอยู่ ทองอินทร์	๗๗	๔๐ หมู่ ๘ ต.พิฎลออก อ.บ้านนา จ.นครนายก ๐๓๗-๓๘๒๔๘๙

ลำดับ	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ปราชญ์ชาวบ้าน	อายุ	ที่อยู่
๓	ด้านการเกษตรและการทำมาหากิน (เพาะเห็ดภูฐาน)	นางอุบล บุญรอด	๕๐	๕๗ หมู่ ๘ ต.พิฎลออก อ.บ้านนา จ.นครนายก

ด้านเกษตรกรรม

ลำดับ	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ปราชญ์ชาวบ้าน	อายุ	ที่อยู่
๔	ด้านการเกษตรและการทำมาหากิน (ข้าวกล้องไรซ์เบอร์รี่)	นายพีรณิธิ เดชทัน	๕๘	หมู่ ๑๑ ต.พิฎลออก อ.บ้านนา จ.นครนายก ๐๘๖-๑๐๔๑๒๐
๕	ด้านการเกษตรและการทำมาหากิน (มิตรใหม่ฟาร์ม)	นายสถาพร ฉายะโสภาส	๗๗	๑๓ หมู่ ๑๒ ต.พิฎลออก อ.บ้านนา จ.นครนายก ๐๓๗-๓๘๒๔๘๙

ด้านการแพทย์แผนไทย

ลำดับ	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ปราชญ์ชาวบ้าน	อายุ	ที่อยู่
๑	ด้านการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร (นวดแผนไทย)	นางประเทือง ธาตุทอง	๖๑	๑ หมู่ ๘ ต.พิฎลออก อ.บ้านนา จ.นครนายก ๐๘๗-๑๓๘๗๕๓๘

ด้านศิลปกรรม (วาดภาพ, ประติมากรรม, นาฏศิลป์, การแสดง, การละเล่นพื้นบ้าน)

ลำดับ	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ปราชญ์ชาวบ้าน	อายุ	ที่อยู่
๑	ด้านศิลปะการแสดงและดนตรี (ระนาดเอก)	นายมานพ อยู่สวัสดิ์	๗๘	๓๖ หมู่ ๑ ต.พิฎลออก อ.บ้านนา จ.นครนายก
๒	ด้านศิลปะการแสดงและดนตรี (อังกะลุง)	นายสมหวัง คำวังนัง	๗๔	๑๒๓ หมู่ ๑๒ ต.พิฎลออก อ.บ้านนา จ.นครนายก

ด้านโภชนาการ

ลำดับ	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ปราชญ์ชาวบ้าน	อายุ	ที่อยู่
๑	ด้านอาหารและโภชนาการ (ขนมโมจิ)	นางพรรณิ พูลสวัสดิ์	๖๓	๙๖ หมู่ ๘ ต.พิฎลออก อ.บ้านนา จ.นครนายก
๒	ด้านอาหารและโภชนาการ (ไข่เค็มบ้านมกระทุ้ม)	รต.เหรียญ มีพูล	๖๖	๑๘/๑ หมู่ ๘ ต.พิฎลออก อ.บ้านนา จ.นครนายก
๓	ด้านอาหารและโภชนาการ (กิมซูหมี่ประเทศไทย)	นางยุพิน คล่องจิตร	๔๘	๓๖ หมู่ ๕ ต.พิฎลออก อ.บ้านนา จ.นครนายก

ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ลำดับ	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ปราชญ์ชาวบ้าน	อายุ	ที่อยู่
๑	ด้านหัตถกรรม (ดอกไม้ใบาง)	นางยุพิน คล่องจิตร	๔๘	๓๖ หมู่ ๕ ต.พิฎลออก อ.บ้านนา จ.นครนายก ๐๘๗-๑๓๘๗๕๓๘

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลพิฎลออก อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความสำคัญ เป็นมรดกที่บรรพบุรุษในอดีตได้สั่งสม สร้างสรรค์ สืบทอดภูมิปัญญาอย่างต่อเนื่อง สืบสานเรื่องราวอันทรงคุณค่ามากมาย ส่งผลให้คนในชาติเกิดความรัก ความภาคภูมิใจและร่วมมือร่วมใจสืบสานต่อกันมาและต่อไปในอนาคต ภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงมีความสำคัญสำหรับการศึกษารากเหง้าความเป็นมาของท้องถิ่นและชุมชน

บทที่ ๑ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑. ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน (Popular Wisdom) หรือปัญญาชนชาวบ้านหรือปัญญาชนท้องถิ่น (Intellectual Organic) หมายถึง “พื้นเพรากฐานของความรู้ของชาวบ้าน หรือความรอบรู้ของชาวบ้านที่เรียนรู้และสั่งสมประสบการณ์สืบเนื่องต่อกันมาทั้งทางตรง คือ ประสบการณ์ด้วยตนเองหรือทางอ้อมซึ่งเรียนรู้จากผู้ใหญ่หรือความรู้ที่สะสมสืบต่อกันมา”

๒. ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น

เป็นมรดกที่บรรพบุรุษในอดีตได้สั่งสม สร้างสรรค์ สืบทอดภูมิปัญญามาอย่างต่อเนื่อง สืบสานเรื่องราวอันทรงคุณค่ามากมาย ส่งผลให้คนในชาติเกิดความรัก ความภาคภูมิใจและร่วมแรงร่วมใจสืบสานต่อกันมาและต่อไปในอนาคต ภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีความสำคัญยิ่ง

๓. ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถแบ่งตามลักษณะของคนในท้องถิ่นหรือชุมชน ซึ่งได้คิดหรือได้รับการถ่ายทอดและถือปฏิบัติสืบต่อกันมาจากบรรพบุรุษ ซึ่งเกิดจากความเชื่อ ความรู้สึก ความนึกคิด ในการสร้างสรรค์แบบแผนของการดำเนินชีวิต รวมถึงการนำเทคโนโลยีพื้นบ้านมาประยุกต์ใช้

ให้เกิดประโยชน์ต่อไป ดังนั้น จึงแบ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลพิบูลออก ดังนี้

๓.๑ ด้านเกษตรกรรม เช่น การเพาะปลูก การขยายพันธุ์ การเลี้ยงสัตว์ การเกษตรผสมผสาน การทำไร่ นา สวนผสม การปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเกษตร การทำนา ทำสวน ทำไร่ เป็นต้น

๓.๒ ด้านการแพทย์แผนไทย เช่น หมอสมุนไพร หมอยากลางบ้าน หมอนวดแผนโบราณ หมอยาหม้อ

๓.๓ ด้านศิลปกรรม เช่น วาดภาพ (กิจกรรม) การปั้น (ประติมากรรม) นาฏศิลป์ ดนตรี การแสดง การละเล่นพื้นบ้าน นันทนาการ เป็นต้น

๓.๔ ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี เช่น ความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนา ปรัชญาความเชื่อ และประเพณีที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อบริบททางเศรษฐกิจ สังคม การถ่ายทอด วรรณกรรม คำสอน การประยุกต์ประเพณี เป็นต้น

๓.๕ ด้านโภชนาการ เช่น ความสามารถในการเลือกสรร ประดิษฐ์ และปรุงแต่งอาหารและยาได้เหมาะสมกับความต้องการของร่างกายในสภาวะการณ์ต่างๆ ตลอดจนผลิตเป็นสินค้าบริการส่งออกที่ได้รับความนิยมแพร่หลายมาก เป็นต้น

บทที่ ๒ ฐานข้อมูลเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนา

ลำดับ	ชื่อศาสนสถาน	สถานที่ตั้ง
๑	วัดพิบูลแก้ว	ชุมชนบ้านพิบูลแก้ว ม.๑
๒	วัดแหลมไม้ย้อย	ชุมชนบ้านแหลมไม้ย้อย ม.๑๐
๓	วัดวังบัว	ชุมชนบ้านดอนทราย ม.๑๑
๔	วัดดอนเป็ริง	ชุมชนบ้านดอนเป็ริง ม.๑๒

ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรม/ประเพณี

ลำดับ	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา/ความสำคัญ	ช่วงเวลาดำเนินการ	สถานที่ปฏิบัติ	การดำเนินการ
๑	มาฆบูชา	วันมาฆบูชา เป็นวันสำคัญวันหนึ่งทางพระพุทธศาสนาเป็นที่รู้กันว่าเป็นวันเกิดพระธรรมคือว่าเป็นวันที่พระพุทธเจ้า ได้ประกาศหลักธรรมคำสอนของพระองค์ เพื่อให้พระอรหันต์ทั้งหลาย ที่มาประชุมพร้อมกันในวันนั้นนำไปเผยแพร่	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔	ศาสนสถานในพื้นที่	-ทำบุญตักบาตร -ถือศีลฟังธรรม -กิจกรรมเวียนเทียน
๒	เข้าพรรษา	การเข้าพรรษาเป็นพุทธบัญญัติพระภิกษุสงฆ์ทุกรูปจะต้องปฏิบัติตาม หมายถึงการอธิฐานอยู่ประจำไม่เที่ยวจาริกไปยังสถานที่ต่างๆ เว้นแต่มีกิจจำเป็นจริงๆ ช่วงเข้าพรรษาจะอยู่ในช่วงฤดูฝนที่มีกำหนดเป็นระยะเวลา ๓ เดือน	วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘	ศาสนสถานในพื้นที่	-กิจกรรมแห่เทียนพรรษา

